

CERTYFIKACJA WYKONAWCÓW ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH - ZIELONA KSIĘGA

Ministerstwo
Rozwoju i Technologii

Szanowni Państwo,

Zamówienia publiczne to kluczowa forma udziału państwa w gospodarce. Pozwalają one nie tylko zaspokoić potrzeby zakupowe podmiotów publicznych, ale stanowią również instrument realizacji ważnych celów państwa. Jako przykład można tu wskazać promocję włączenia społecznego, rozwiązań przyjaznych środowisku, innowacji, czy też wzmacnianie potencjału przedsiębiorców z sektora MŚP.

Podstawowe dane pokazują, jak duże znaczenie mają zamówienia publiczne dla gospodarki. Szczególne znaczenie ma wartość dostaw, usług i robót budowlanych nabywanych na podstawie prawa zamówień publicznych. W ostatnich latach wynosiła ona około 200 mld zł rocznie, a to prawie 10% PKB. Jeżeli chodzi o liczbę udzielanych zamówień to kształtuje się ona poziomem około 140 000 rocznie. Przywołane liczby dobitnie świadczą o tym, że potencjał polskiego rynku jest znaczący.

Jest to powód, dla którego w Ministerstwie Rozwoju i Technologii kontynuujemy reformę systemu zamówień publicznych. Po uchwaleniu nowej ustawy i przyjęciu przez Radę Ministrów Polityki zakupowej państwa przyszedł czas na kolejny ważny krok – wprowadzenie certyfikacji wykonawców. Rozwiązanie to przyczyni się do dalszego uproszczenia procedur zamówieniowych, czego oczekują zarówno zamawiający, jak i wykonawcy – także wykonawcy z sektora MŚP.

Dzisiaj prezentujemy Państwu Zieloną księgę certyfikacji wykonawców. Zapraszam tym samym Państwa do szerokiej dyskusji na temat najważniejszych aspektów proponowanego rozwiązania. Podobnie jak w przypadku nowego prawa zamówień publicznych zależy nam, aby ostateczny model certyfikacji wykonawców uwzględniał oczekiwania i potrzeby uczestników rynku zamówień publicznych w jak największym stopniu.

W Zielonej księdze wyjaśniamy główne założenia certyfikacji wykonawców, omawiamy przyjęte modele certyfikacji w wybranych państwach członkowskich UE, lecz przede wszystkim poddajemy pod dyskusję przykładowe rozwiązania.

Zapraszam do wspólnej pracy nad przygotowaniem modelu certyfikacji wykonawców – najlepszego dla uczestników rynku zamówień publicznych. Głosy i opinie zamawiających, przedsiębiorców i ekspertów to dla nas najważniejsze źródło inspiracji.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	4
2. OPIS PROBLEMU	6
3. CZYM JEST CERTYFIKACJA WYKONAWCÓW?	8
4. KORZYŚCI Z CERTYFIKACJI.....	11
5. ROZWIĄZANIA W WYBRANYCH PAŃSTWACH CZŁONKOWSKICH UE.....	12
6. POLSKI MODEL CERTYFIKACJI WYKONAWCÓW - KLUCZOWE ZAGADNIENIA.....	16
7. PYTANIA DO KONSULTACJI	28

1. WPROWADZENIE

Instrument w postaci certyfikacji wykonawców został przewidziany w regulacjach w art. 64 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych (dalej: dyrektywa klasyczna). Decyzję o ustanowieniu certyfikacji wykonawców pozostawiono uznaniu państw członkowskich. Oznacza to, że nie mają one obowiązku implementować tego rozwiązania do swoich porządków prawnych.

Wprowadzenie mechanizmu certyfikacji do polskiego systemu zamówień publicznych zostało przewidziane w wydanej na podstawie art. 21 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych Polityce zakupowej państwa (dalej: Polityka), która obowiązuje od 3 lutego 2022 r. Certyfikacja została ujęta w priorytecie Rozwój potencjału MŚP, jako element dalszego otwierania rynku zamówień publicznych na wykonawców z tego sektora przedsiębiorców. Certyfikacja przyczynia się bowiem do zmniejszenia obciążeń formalnych po stronie MŚP, którzy uczestniczą w postępowaniach o udzielenie zamówienia.

Ustanowienie systemu certyfikacji to także element profesjonalizacji zamówień publicznych. Większa profesjonalizacja to wzrost efektywności krajowego systemu zamówień publicznych, a także uczynienie go przyjaznym dla zamawiających i wykonawców w możliwie najszerszym zakresie.

Ważnym, choć często nie dostrzeganym aspektem certyfikacji, jest ujednolicenie postępowań o udzielenie zamówienia. Dotyczy to wymagań stawianych wykonawcom, ale też wykładni i stosowania prawa zamówień publicznych. Dzieje się tak dlatego, że zamawiający mogą odwoływać się w postępowaniach do standardowych wymagań, które muszą spełnić wykonawcy na potrzeby certyfikacji. Natomiast jednostki certyfikujące, jako jednostki wyspecjalizowane i dysponujące wykwalifikowaną kadrą, poprzez swoją codzienną działalność wypracowują najlepsze praktyki w zakresie wykładni i stosowania prawa zamówień publicznych.

Wprowadzenie do systemu prawa rozwiązań dotyczących certyfikacji wykonawców będzie wymagało regulacji ustawowej. W związku z tym planuje się przygotowanie projektu ustawy normującej mechanizm certyfikacji, w tym jej zakres, adresatów, zasady udzielania certyfikatów oraz posługiwania się nimi. W projekcie będą zawarte także przepisy przejściowe i dostosowujące. Ich rolą będzie w szczególności zapewnić uczestnikom rynku zamówień publicznych odpowiedni czas na to, aby zaznajomili się z wprowadzanymi rozwiązaniami.

W założeniu, ustawa wprowadzająca mechanizm certyfikacji wykonawców będzie regulacją odrębną od ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych. Jednak jej przyjęcie będzie wymagało wprowadzenia zmian legislacyjnych również w obrębie Prawa zamówień publicznych, w tym jego aktów wykonawczych. Dotyczy to na przykład rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii w sprawie podmiotowych środków dowodowych oraz innych dokumentów i oświadczeń, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy.

Projektowanej ustawie, stosownie do przyjętego ostatecznie kształtu regulacji, będą towarzyszyły akty wykonawcze, m.in. związane z wprowadzeniem certyfikacji pozytywnej i dotyczące ustanowienia kategorii (podkategorii) zamówień wraz z przypisaniem im dedykowanych wymagań do spełnienia przez wykonawców.

2. OPIS PROBLEMU

Udział wykonawców w postępowaniu o udzielenie zamówienia zależy od tego, czy spełniają oni określone wymagania, których celem jest zagwarantowanie, że zamówienie będzie realizowane przez wykonawcę dającego rękojmię jego należytego wykonania.

Na wymagania te składają się ściśle sprecyzowane przez ustawodawcę podstawy wykluczenia z udziału w postępowaniu o charakterze obligatoryjnym (stosowane w każdym postępowaniu) i fakultatywnym (decyzję o ich stosowaniu pozostawiono zamawiającym).

Z postępowania wyklucza się wykonawcę, który m.in.:

- został skazany za określone przestępstwa;
- zawarł z innymi wykonawcami porozumienie mające na celu zakłócenie konkurencji;
- naruszył obowiązki dotyczące płatności podatków, opłat lub składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne.

Odrębną kategorię wymagań stanowią warunki udziału w postępowaniu, które są określane przez zamawiających stosownie do ich potrzeb. Mają one na celu weryfikację zdolności i zasobów wykonawców. Zamawiający mogą zdecydować, że w danym postępowaniu nie określą warunków udziału w postępowaniu.

Warunki mogą odnosić się do takich obszarów, jak:

- zdolność do występowania w obrocie gospodarczym;
- uprawnienie do prowadzenia określonej działalności gospodarczej lub zawodowej;
- sytuacja ekonomiczna lub finansowa;
- zdolność techniczna lub zawodowa.

Weryfikacji obydwu kategorii wymagań dokonują zamawiający w toku postępowania o udzielenie zamówienia, na podstawie dokumentów

(podmiotowych środków dowodowych¹) wymaganych od wykonawców, w tym oświadczeń własnych i zaświadczeń. Do złożenia dokumentów wzywany jest wyłącznie wykonawca, którego oferta została (po wcześniejszej merytorycznej weryfikacji oferty) najwyższej oceniona. Wykonawca ma obowiązek złożyć wszystkie dokumenty wskazane w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia (np. w specyfikacji warunków zamówienia), których zakres może być określony dość szeroko.

Obecnie wykonawca, w sytuacji wystąpienia obowiązku złożenia dokumentów, nie ma możliwości wykazania spełnienia warunków udziału w postępowaniu w inny sposób, tzn. bardziej uproszczony, niż poprzez złożenie wszystkich wymaganych dokumentów. Oznacza to, że wykonawcy każdorazowo zobowiązani są do gromadzenia i składania dokumentów wymaganych przez zamawiającego. Stanowi to dla nich istotne obciążenie formalne i generuje dodatkowe nakłady czasu oraz pracy. Nadmierne obowiązki formalne stanowią jedną z najczęściej wskazywanych przez wykonawców barier w dostępie do rynku zamówień publicznych.

Obowiązujące przepisy nie przewidują rozwiązań, które zapewniłyby wsparcie zamawiającym ze strony innych podmiotów w zakresie weryfikacji spełnienia przez wykonawców tych wymagań. Inaczej mówiąc, to wyłącznie zamawiający odpowiadają za prawidłową weryfikację wykonawców, i nie mają możliwości polegania w tym zakresie na ustaleniach innych podmiotów. Otrzymując od wykonawców wymagane dokumenty, musi on samodzielnie je przeanalizować i ustalić, czy rzeczywiście potwierdzają one wymagania postawione przed wykonawcami. Takie działanie często wymaga wiedzy, która wykracza poza obszar zamówień publicznych.

Zapewnienie odpowiedniego wsparcia zamawiającym w tym zakresie nie tylko ograniczyłoby występujące po ich stronie ryzyko związane z udzielaniem zamówień (np. naruszenie dyscypliny finansów publicznych), ale również podniosłoby efektywność procesów zakupowych (np. zamówienia realizowane przez rzetelnych wykonawców).

1 Należy przez to rozumieć środki służące potwierdzeniu braku podstaw wykluczenia, spełnienia warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji, z wyjątkiem oświadczenia o którym mowa w art. 125 ust. 1 ustawy – Prawo zamówień publicznych.

3. CZYM JEST CERTYFIKACJA WYKONAWCÓW ?

Rozwiązanie w postaci certyfikacji wykonawców ma zapewniać wykonawcom krajowym oraz pochodzącym z innych państw członkowskich UE **możliwość uzyskania certyfikatu**. Rolą certyfikatu jest potwierdzenie, że wobec wykonawcy nie zachodzą podstawy wykluczenia z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, lub że posiada on zdolność (np. niezbędne doświadczenie, wykwalifikowaną kadrę) do realizacji wskazanej w certyfikacie kategorii zamówień publicznych.

Wykonawca **jest uprawniony do posługiwania się certyfikatem na potrzeby wielu różnych postępowań o udzielenie zamówienia**. Nie musi zatem każdorazowo gromadzić i składać dokumentów (podmiotowych środków dowodowych) w zakresie określonych przez zamawiających podstaw wykluczenia oraz warunków udziału w postępowaniu.

Głównym **założeniem certyfikacji jest ograniczenie obowiązków**, zarówno po stronie wykonawców, jak i zamawiających, związanych

z weryfikacją podmiotową wykonawców (**główne założenie: weryfikacja dokonywana jednokrotnie**).

Certyfikat stanowi podstawę domniemania spełnienia przez wykonawcę wymogów kwalifikacji podmiotowej w zakresie wskazanym w certyfikacie. Oznacza to, że informacje wynikające z certyfikatu mogą być, co do zasady, kwestionowane przez zamawiającego na gruncie konkretnego postępowania o udzielenie zamówienia. Jest to jednak dopuszczalne wyłącznie w uzasadnionych przypadkach (np. gdy zamawiający dysponuje wiarygodnymi przesłankami do uznania, że informacje wynikające z certyfikatu są nieprawdziwe).

Dla zamawiających mechanizm certyfikacji oznacza **kolejne usprawnienie procesu weryfikacji podmiotowej wykonawców**. Stwarza on możliwość dokonania jej bezpośrednio w oparciu o informacje wynikające z przedłożonego przez wykonawcę certyfikatu.

Certyfikacja dla wykonawców ma charakter dobrowolny. Decyzja o złożeniu wniosku o wydanie certyfikatu czy też posłużenie się certyfikatem w postępowaniu o udzielenie zamówienia należy wyłącznie do wykonawców. Inaczej mówiąc, wykonawcy **nie mają obowiązku uzyskiwania i posługiwania się certyfikatem. Jest to ich uprawnienie. Z uprawnieniem tym łączy się jednak obowiązek zamawiających uznawania certyfikatów** w prowadzonych postępowaniach o udzielenie zamówienia.

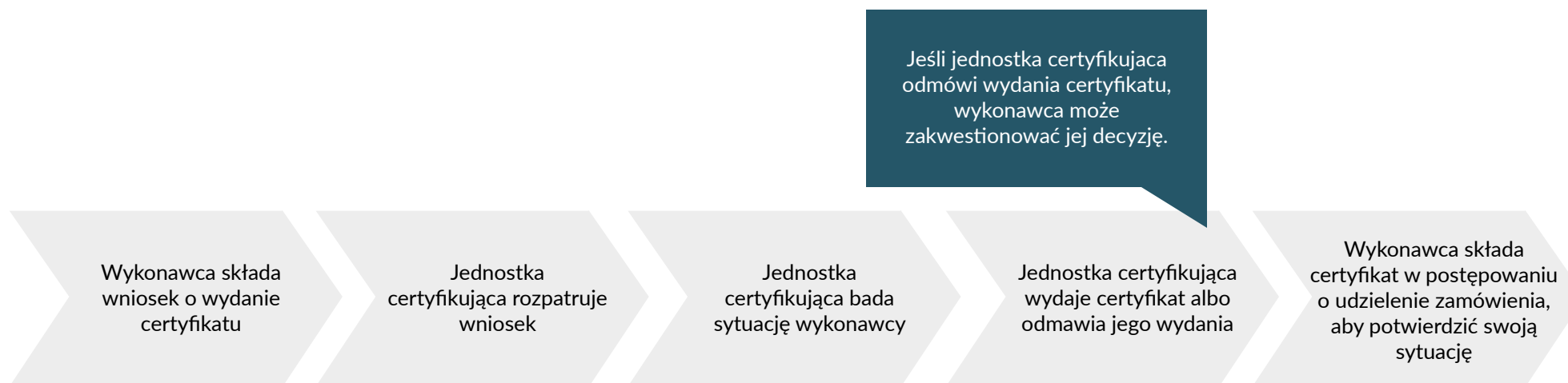
Wykonawcy niedysponujący certyfikatem mogą wykazać brak podstaw wykluczenia z postępowania lub spełnianie warunków udziału w postępowaniu w klasyczny sposób. **Istotę mechanizmu certyfikacji stanowi bowiem wprowadzenie dodatkowych możliwości**, a nie zastąpienie dotychczasowych rozwiązań nowymi.

Certyfikaty wydawane są przez akredytowane jednostki certyfikujące spełniające wymagania wynikające z właściwych norm europejskich.

SCHEMAT PROCESU CERTYFIKACJI

4. KORZYŚCI Z CERTYFIKACJI

DLA WYKONAWCÓW:

- I. oszczędność czasu związanego z udziałem w postępowaniu o udzielenie zamówienia:
 - brak konieczności gromadzenia dokumentów oraz oświadczeń na potrzeby jednostkowych postępowań
 - ograniczenie potrzeby składania wyjaśnień zamawiającemu
- II. wstępne potwierdzenie sytuacji wykonawcy, a więc większa przewidywalność działalności na rynku zamówień publicznych
- III. wyższy poziom profesjonalizacji i przejrzystości procesu weryfikacji wykonawcy (wykonawcę weryfikuje wyspecjalizowany i niezainteresowany wynikiem postępowania podmiot)
- IV. mniejszy koszt udziału w postępowaniu

DLA ZAMAWIAJĄCYCH:

- I. szybszy proces kwalifikacji podmiotowej wykonawców
- II. możliwość polegania na ustaleniach jednostki certyfikującej:
 - wsparcie merytoryczne zamawiających
 - skuteczniejsza weryfikacja wykonawców
- III. więcej czasu na analizę merytoryczną oferty
- IV. mniejsze ryzyko związane z nieprawidłową weryfikacją wykonawców
- V. mniej odwołań do Krajowej Izby Odwoławczej

5. ROZWIĄZANIA W WYBRANYCH PAŃSTWACH CZŁONKOWSKICH UE

Z możliwości wprowadzenia mechanizmu certyfikacji wykonawców skorzystało kilka państw członkowskich UE, w tym państwa Europy Środkowo-Wschodniej. Do państw, w których funkcjonuje certyfikacja wykonawców zaliczają się m.in. Czechy, Węgry oraz Niemcy.

Przy czym, w większości krajów wraz z certyfikacją wykonawców równolegle funkcjonują urzędowe wykazy zatwierdzonych wykonawców, o których również jest mowa w art. 64 dyrektywy klasycznej (istota przedmiotowych rozwiązań jest identyczna – prekwalifikacja wykonawców²). Zakres certyfikacji wykonawców, jak i urzędowych wykazów zatwierdzonych wykonawców jest zróżnicowany w poszczególnych państwach członkowskich ze względu na rodzaje zamówień nimi objętych.

3.1 CZECHY

W Czechach funkcjonuje zarówno urzędowy wykaz zatwierdzonych wykonawców dla robót budowlanych, usług oraz dostaw, jak również lista systemów certyfikowanych wykonawców (w zakresie robót budowlanych).

Najogólniej rzecz ujmując, systemy certyfikowanych wykonawców to systemy, które umożliwiają wykonawcom uzyskanie ważnego certyfikatu, wydanego przez podmiot akredytowany przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.. Certyfikat pozwala na udowodnienie spełnienia przesłanek kwalifikacji podmiotowej lub ich części w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia.

² Należy przez to rozumieć potwierdzenie sytuacji wykonawcy poza postępowaniem o udzielenie zamówienia przez instytucję niezależną od zamawiającego.

Wykonawcę uważa się za kwalifikowanego w zakresie określonym w wystawionym certyfikacie. Instytucja zamawiająca nie może kwestionować danych zawartych w zaświadczeniu bez szczególnych powodów. Przed zawarciem umowy w sprawie zamówienia publicznego wykonawca, który udowodnił swoje kwalifikacje za pomocą certyfikatu, może być dodatkowo zobowiązany do przedłożenia stosownych dokumentów.

Certyfikaty są wystawiane na wniosek wykonawcy, przez akredytowane jednostki. Certyfikat wydawany jest w języku czeskim, m.in. w postaci elektronicznej.

Wykonawca jest zobowiązany niezwłocznie powiadomić jednostkę certyfikującą o zmianach, które mogą spowodować utratę jego kwalifikacji w zakresie określonym w certyfikacie. Jednostka certyfikująca ocenia zmiany i w przypadku ich wpływu na aktualność danych zawartych w certyfikacie, w zależności od powyższego, cofa certyfikat lub wydaje nowy certyfikat. Jednostka certyfikująca cofa certyfikat również w przypadku, gdy dostawca nie spełnia warunków do wydania certyfikatu lub jeśli uzna, że dokumenty przedstawione w celu wydania certyfikatu nie odpowiadają stanowi faktycznemu.

3.2 WĘGRY

W węgierskim systemie zamówień publicznych, obok urzędowego wykazu zatwierdzonych wykonawców, występuje również lista zatwierdzonych wykonawców prowadzona przez izby gospodarcze i zawodowe.

Wykaz izby obejmuje wyłącznie certyfikację spełniania warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia stosowanych w zakresie działalności członków danej izby. Wykonawcy nie są zobowiązani do posiadania wpisu na listę izby – nie jest to warunek udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub zawarcia umowy. Instytucje zamawiające powinny akceptować również wszelkie inne zaświadczenia określone we właściwych przepisach. Do kompetencji izby należy określenie warunków zatwierdzenia wykonawców i ustalenie kryteriów związanych z sytuacją ekonomiczną i finansową oraz zdolnościami technicznymi i zawodowymi.

Aby zostać wpisanym na listę zatwierdzonych wykonawców prowadzoną przez daną izbę, wykonawca powinien: a) być członkiem danej izby; b) spełniać kryteria ustalone przez izbę.

Ponadto, w przypadku polegania na zasobach podmiotu trzeciego, wykonawca powinien załączyć dokument zawierający zobowiązanie podmiotu udostępniającego zasoby, potwierdzający, że zasoby niezbędne do realizacji zamówienia dostępne będą tak długo, jak długo wykonawca będzie wpisany na listę izby.

3.3 NIEMCY

Instytucja prekwalfikacji jest instytucją charakterystyczną także dla niemieckiego systemu zamówień publicznych. Definiuje się ją jako niezależną, odbywającą się poza procedurą udzielania zamówień publicznych, ocenę zdolności przedsiębiorstwa do należytego wykonania zamówienia pod względem technicznym, ekonomicznym i prawnym. Certyfikaty o prekwalfikacji są wydawane przez uznane instytucje specjalizujące się w badaniu kryteriów wymaganych do wydania certyfikatu.

Zakres prekwalfikacji jest bardzo szeroki i może dotyczyć zarówno braku podstaw wykluczenia, jak i doświadczenia zawodowego oraz zasobów koniecznych do prawidłowego wykonania zamówienia. Jak pokazuje praktyka, szczególne znaczenie ma ona zwłaszcza w branży

budowlanej, co niewątpliwie jest związane ze stopniem sformalizowania i skomplikowania dokumentacji żądanej od wykonawców w przypadku zamówień na roboty budowlane.

Procedura prekwalfikacyjna przeprowadzana jest w oparciu o klasyczne dokumenty składane zazwyczaj na potrzeby postępowań o udzielenie zamówienia. Polega ona na dostarczeniu właściwym jednostkom badającym wymaganych dowodów potwierdzających spełnienie odpowiednich kwalifikacji. Wykonawca przedkłada wybrane dokumenty potwierdzające brak spełniania obligatoryjnych i fakultatywnych podstaw wykluczenia, jak również wskazane dokumenty potwierdzające kwalifikacje wykonawcy do wykonywania zawodu, zdolność ekonomiczną i finansową oraz techniczną i zawodową.

W przypadku zamówień na dostawy i usługi oceny dokonują Izby Przemysłowo-Handlowe, Izby Rzemieślnicze lub działające u ich boku Organy Konsultacji Zamówień. Pracownicy jednostek badających, którzy zajmują się prekwalfikacją, muszą być ekspertami w danej dziedzinie, neutralnymi politycznie. Jeżeli chodzi o zamówienia na roboty budowlane to oceny dokonują przedsiębiorstwa prywatne. Są one powoływane w drodze konkursowej przez Federalny Urząd

Budownictwa i Planowania Regionalnego i działające na zlecenie Związku ds. Prekwalifikacji Przedsiębiorstw Budowlanych.

Postępowanie w sprawie prekwalifikacji jest postępowaniem sformalizowanym. Wszczynane jest na wniosek zainteresowanego podmiotu. W przypadku pozytywnego sklasyfikowania, wykonawca otrzymuje certyfikat z kodem identyfikacyjnym i zostaje wprowadzony do ogólnodostępnej bazy danych na stronie internetowej.

Należy podkreślić, że system prekwalifikacyjny nie jest obowiązkowy dla wykonawców. Oznacza to, że niesklasyfikowane przedsiębiorstwa, nieznajdujące się w odpowiedniej bazie danych systemu, mają nadal prawo do ubiegania się o zamówienia publiczne na takich samych warunkach jak wykonawcy, którzy poddali się ocenie.

6. POLSKI MODEL CERTYFIKACJI WYKONAWCÓW – KLUCZOWE ZAGADNIENIA

6.1 ZAKRES CERTYFIKACJI

Jednym z kluczowych zagadnień wymagających rozstrzygnięcia przed przystąpieniem do prac nad wprowadzeniem do krajowego systemu zamówień publicznych mechanizmu certyfikacji wykonawców jest ustalenie jej zakresu.

Zgodnie z obowiązującą ustawą – Prawo zamówień publicznych kwalifikacja podmiotowa wykonawców obejmuje dwa obszary, tj. weryfikację braku podstawy wykluczenia z udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia (tzw. warunki negatywne) oraz spełniania warunków udziału w postępowaniu (tzw. warunki pozytywne).

Wydaje się, że najwięcej korzyści dla uczestników rynku zamówień publicznych przyniesie objęcie zakresem certyfikacji obydwu wspomnianych obszarów kwalifikacji podmiotowej wykonawców. Innymi słowy mechanizm certyfikacji wykonawców dawałby możliwość uzyskania (według wyboru wykonawców) dwóch rodzajów certyfikatu, tj. certyfikatu w zakresie warunków negatywnych oraz warunków pozytywnych.

Dla zamawiających oznaczałoby to możliwie najszersze wsparcie procesu weryfikacji podmiotowej wykonawców³, dla wykonawców zaś bardziej odczuwalne uproszczenie procesu ubiegania się o zamówienia publiczne.

³ Należy przez to rozumieć proces weryfikacji przez zamawiającego wykonawców, pod względem występowania podstaw wykluczenia z postępowania o udzielenie zamówienia oraz spełniania warunków udziału w postępowaniu.

W świetle powyższego warto rozważyć, **czy wdrożenie mechanizmu certyfikacji należy rozpocząć od wdrożenia certyfikacji warunków negatywnych, a w następnej kolejności certyfikacji warunków pozytywnych.** Ustanowienie certyfikacji pozytywnej będzie bowiem wiązało się z koniecznością podjęcia liczniejszych działań wdrożeniowych, np. akredytacji jednostek certyfikujących. Należy podkreślić, że chodzi tu wyłącznie o zróżnicowanie terminów wejścia w życie powyższych rozwiązań, a nie o przesunięcie na dalszy okres prac nad certyfikacją warunków pozytywnych. Pozwoliłoby to prawdopodobnie na szybsze skorzystanie przez uczestników rynku zamówień publicznych z certyfikacji w zakresie warunków negatywnych.

Jeżeli chodzi o certyfikację warunków pozytywnych istotne znaczenie ma również to, czy powinna ona dotyczyć robót budowlanych, usług oraz dostaw, czy też wyłącznie np. robót budowlanych. Odpowiedź na tak sformułowany problem wymaga uwzględnienia możliwości dokonania kategoryzacji poszczególnych rodzajów zamówień (np. w zależności od wielkości, wartości, technologii potencjalnego przedmiotu zamówienia). Do poszczególnych kategorii (podkategorii) zamówień (np. drogowych robót budowlanych) przypisane byłyby konkretne wymagania. Ich spełnienie przez wykonawców byłoby niezbędne w celu uzyskania certyfikatu potwierdzającego zdolność do realizacji przedmiotu zamówienia odpowiadającego danej kategorii zamówień. Ze względu na

znaczne zróżnicowanie zakresu usług oraz dostaw nabywanych w ramach zamówień publicznych ich odpowiednia kategoryzacja stanowiłaby największe wyzwanie.

W przypadku dostrzeżenia możliwości i potrzeby objęcia danego rodzaju zamówień (dostawy, usługi, roboty budowlane) zakresem certyfikacji pozytywnej ważnym jest zidentyfikowanie na jej potrzeby potencjalnych (przykładowych) kategorii (podkategorii) zamówień w danym obszarze. Kategorie (podkategorie) wraz z odpowiednimi wymaganiami do spełnienia przez wykonawców zostaną ustanowione w rozporządzeniu do ustawy.

W kontekście certyfikacji warunków negatywnych należy mieć na uwadze, że podstawy wykluczenia z postępowania o udzielenie zamówienia mają dwojaki charakter, tj. obligatoryjny oraz fakultatywny.

Przedmiotowy dualizm podstaw wykluczenia powoduje, że **rozstrzygnięcia wymaga kwestia, czy certyfikacja warunków negatywnych powinna w każdym przypadku dotyczyć zarówno obligatoryjnych, jak i fakultatywnych podstaw wykluczenia (I), czy też wykonawcy powinni mieć możliwość określenia zakresu certyfikacji, tzn. czy certyfikacja ma dotyczyć obu kategorii podstaw wykluczenia albo wyłącznie jednej z nich (II).** Dopuszczalne jest także trzecie rozwiązanie

(III), o charakterze mieszanym, w którym weryfikacja obligatoryjnych podstaw wykluczenia jest obowiązkowym elementem certyfikacji warunków negatywnych, zaś weryfikacja fakultatywnych podstaw wykluczenia odbywałaby się na zasadzie dobrowolności.

Z punktu widzenia potrzeby zapewnienia jak największej efektywności mechanizmu certyfikacji warunków negatywnych, optymalnym zdaje się być rozwiązanie nr III, ewentualnie nr I. Oznaczają one, że w certyfikacie zawsze znajdują się informacje odnośnie do obligatoryjnych podstaw wykluczenia, które mają zastosowanie w przypadku każdego postępowania o udzielenie zamówienia. Brak w wydanych certyfikatach powyższych informacji znacząco obniżałoby ich użyteczność w procesie weryfikacji podmiotowej wykonawców. Należy przy tym mieć na uwadze, że rozwiązanie nr III, w porównaniu z rozwiązaniem nr I, w szerszym zakresie wpisuje się w ogólną zasadę fakultatywności mechanizmu certyfikacji.

Ponadto, mając na uwadze fakt, że fakultatywne podstawy wykluczenia stosowane są na gruncie poszczególnych postępowań o udzielenie

zamówienia w sposób selektywny, **dobrym rozwiązaniem wydaje się być umożliwienie wykonawcom, w każdym z potencjalnych rozwiązań, wskazanie we wniosku o certyfikację, jakich fakultatywnych podstaw wykluczenia ma ona dotyczyć.** Tego typu rozwiązanie jest bezcelowe w przypadku obligatoryjnych podstaw wykluczenia. Byłby to kolejny aspekt fakultatywności mechanizmu certyfikacji wykonawców.

Z zagadnieniem weryfikacji warunków negatywnych wiąże się nierozdzielnie **kwestia procedury tzw. self-cleaningu⁴**, której założeniem jest wykazanie przez wykonawcę jego rzetelności w sytuacji zaistnienia wobec niego podstaw wykluczenia. **Jak się wydaje, najwłaściwsze byłoby powiązanie tzw. self-cleaningu z procedurą certyfikacji wykonawców**, pozostawiając oczywiście możliwość przeprowadzenia tzw. self-cleaningu na gruncie jednostkowych postępowań o udzielenie zamówienia. Inaczej mówiąc, wykonawca na etapie ubiegania się o certyfikat miałby możliwość przeprowadzenia procedury tzw. self-cleaningu.

W przypadku uznania przez jednostkę certyfikującą, że wykonawca nie wykazał swojej rzetelności, następowałaby odmowa

4 Należy przez to rozumieć procedurę, o której mowa w art. 110 ust. 2 ustawy – Prawo zamówień publicznych. Wykonawca, który udowodnił zamawiającemu, że jest rzetelny, nie podlega wykluczeniu z udziału w postępowaniu.

wydania certyfikatu. Powyższe mogłoby stanowić istotne odciążenie zarówno dla wykonawców (co do zasady: jednokrotność procedury tzw. self-cleaningu), jak i zamawiających (możliwość polegania na ocenie wyspecjalizowanego podmiotu).

Kwestią zasługującą na szerszą analizę jest również zasadność dopuszczenia możliwości występowania przez wykonawcę do jednostki certyfikującej z wnioskiem o przeprowadzenie wyłącznie procedury tzw. self-cleaningu. **Chodzi tu o sytuacje, w których procedura ta byłaby przeprowadzana w oderwaniu od „klasycznego” procesu certyfikacji warunków negatywnych.** W takim przypadku wydany certyfikat mógłby ograniczać się do potwierdzenia, że wykonawca wykazał swoją rzetelność należycie. Za niepozbawiony racji należy uznać pogląd, że wykonawca, który chce dokonać tzw. self-cleaningu powinien po prostu przejść procedurę certyfikacji warunków negatywnych.

6.2 PODMIOTY CERTYFIKUJĄCE

Warunkiem koniecznym sprawnego oraz efektywnego funkcjonowania mechanizmu certyfikacji wykonawców jest stworzenie odpowiedniego systemu instytucjonalnego.

Podstawowym wymogiem wobec takiego systemu powinno być zagwarantowanie wykonawcom możliwości przeprowadzenia w rozsądnym terminie oraz w sposób profesjonalny procesu certyfikacji w wybranym przez nich zakresie. Jednocześnie należy zapewnić odpowiedni nadzór nad aktualnością wydanych certyfikatów, co jest szczególnie istotne z punktu widzenia zamawiających.

Podmioty certyfikujące powinny dysponować odpowiednimi zasobami organizacyjno-kadrowymi, tak aby móc zapewnić najwyższy poziom realizacji powierzonych im zadań.

W kontekście powyższego do rozważenia pozostaje, **czy rolę jednostek certyfikujących należy powierzyć wyłącznie podmiotom prywatnym, spełniającym wymogi europejskich norm certyfikacji, czy też lepszym rozwiązaniem będzie stworzenie systemu o charakterze mieszanym, tj. z jednoczesnym udziałem podmiotów prywatnych oraz podmiotu publicznego.**

Optymalnym zdaje się być system o charakterze mieszanym. Dzięki odpowiedniemu wykorzystaniu specyficznych zasobów i zdolności podmiotów prywatnych oraz publicznych zwiększałby on efektywność oraz jakość usług świadczonych w ramach systemu certyfikacji wykonawców.

Podmiotom prywatnym można powierzyć przeprowadzanie certyfikacji warunków pozytywnych, która wymaga, obok wiedzy na temat wybranych aspektów prawa zamówień publicznych, przede wszystkim pogłębionej wiedzy z innych obszarów, np. z zakresu budownictwa. Wydaje się, że podmioty prywatne dysponują większą zdolnością do szybkiego pozyskania odpowiednio wykwalifikowanej kadry, co byłoby szczególnie istotne w początkowym okresie funkcjonowania mechanizmu certyfikacji.

Warunkiem powierzenia podmiotowi prywatnemu roli jednostki certyfikującej byłoby uzyskanie przez ten podmiot odpowiedniej akredytacji. Lista akredytowanych jednostek certyfikujących byłaby dostępna na stronie Urzędu Zamówień Publicznych lub urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw gospodarki (np. na platformie internetowej, która powstanie w ramach realizacji Polityki).

Z kolei podmiot publiczny byłby właściwy w zakresie certyfikacji warunków negatywnych. Pozwoliłoby to na wykorzystanie w procesie certyfikacji jego wiedzy z zakresu wykładni i stosowania przepisów prawa zamówień publicznych dotyczących podstaw wykluczenia z postępowania o udzielenie zamówienia. Wpływałoby to również pozytywnie na ujednocianie podejścia uczestników rynku do powyższych kwestii. Należy w tym miejscu podkreślić, że warunkiem powierzenia przedmiotowego zadania podmiotowi publicznemu byłoby jego

odpowiednie wzmocnienie kadrowo-organizacyjne.

Jednostki certyfikujące upubliczniałyby na swoich stronach internetowych listę ważnych, zawieszonych oraz cofniętych certyfikatów, które zostały przez nie wydane. Przydatnym wydaje się także stworzenie centralnego rejestru certyfikatów.

6.3 WSZCZĘCIE PROCEDURY CERTYFIKACJI

Wykonawcy występowałiby z wnioskiem o wydanie certyfikatu do jednostki certyfikującej lub podmiotu publicznego. Do wniosku załączałiby dokumenty i oświadczenia (podmiotowe środki dowodowe) niezbędne do wykazania, że nie zachodzą wobec nich podstawy wykluczenia z udziału w postępowaniu lub że spełniają wymagania właściwe dla wskazanej we wniosku kategorii (podkategorii) zamówień.

Jednostka certyfikująca lub podmiot publiczny byłby uprawniony do wzywania wykonawców do uzupełnienia dokumentów lub złożenia dodatkowych wyjaśnień.

W przypadku certyfikacji warunków pozytywnych wykonawcy mogliby ubiegać się o wydanie certyfikatu potwierdzającego zdolności do realizacji jednej lub kilku kategorii (podkategorii) zamówień. W każdej chwili

obowiązywania certyfikatu wykonawcy mieliby możliwość – stosowanie do swoich aktualnych zdolności i zasobów – ubiegać się o wydanie certyfikatu obejmującego niższą lub wyższą kategorię (podkategorię) zamówienia lub rozszerzenie certyfikatu o kategorie (podkategorie) innego rodzaju.

Komunikacja w procesie certyfikacji odbywałaby się przy użyciu środków komunikacji elektronicznej lub papierowej (zgodnie z wyborem wykonawcy).

Jednostka certyfikująca będzie miała obowiązek wydania certyfikatu w odpowiednio krótkim czasie. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie zostaną przygotowane po wypracowaniu ostatecznego modelu mechanizmu certyfikacji.

6.4 ODMOWA WYDANIA CERTYFIKATU

Jednym z najważniejszych zagadnień do rozstrzygnięcia w kontekście mechanizmu certyfikacji pozostaje kwestia dopuszczalności oraz sposobu zakwestionowania przez wykonawców wyników procesu certyfikacji. Z oczywistych względów chodzi tu o sytuację, gdy jednostka certyfikująca odmawia wykonawcy wydania certyfikatu w całości lub w części.

Formułując propozycje w tym zakresie, należy mieć na uwadze, że mechanizm certyfikacji ma mieć dla wykonawców charakter całkowicie fakultatywny, a odmowa wydania certyfikatu nie pozbawiałaby wykonawców możliwości ubiegania się o zamówienia publiczne. Ostateczny kształt procedury certyfikacji, w tym ewentualnej „procedury odwoławczej”, powinien realizować postulat prostoty i szybkości postępowania, gdyż będzie to dodatkowo wzmacniało atrakcyjność mechanizmu certyfikacji dla wykonawców, w szczególności tych należących do MŚP.

Wydaje się, że potrzeba zapewnienia wykonawcom możliwości weryfikacji odmownej decyzji (w dowolnym zakresie) jednostki certyfikującej nie powinna budzić większych wątpliwości. Istnieje wiele potencjalnych rozwiązań w tym zakresie. Wśród najważniejszych można wymienić:

- I. wprowadzenie możliwości zaskarżenia decyzji do Krajowej Izby Odwoławczej;
- II. wniosek o ponowną analizę sprawy kierowany do tej samej jednostki certyfikującej;
- III. wniosek o ponowną analizę sprawy kierowany do innej jednostki certyfikującej.

Odmowa wydania certyfikatu nie będzie wpływała negatywnie na prawo wykonawców do udziału w postępowaniach o udzielenie zamówienia. Inaczej mówiąc, nie będzie blokowała dostępu do postępowań. Dlatego też, dopuszczenie możliwości wnoszenia odwołania do Krajowej Izby Odwoławczej może okazać się rozwiązaniem nadmiernym. Mogłoby ono dość znacząco obciążać Izbę i wpłynąć na tempo rozpoznawania innych spraw. Pozostaje jednak jednym z rozwiązań do rozważenia.

Najefektywniejszym rozwiązaniem z punktu widzenia całego systemu certyfikacji, jak i wykonawców, zdaje się być rozwiązanie nr II. Ogranicza ono bowiem liczbę podmiotów zaangażowanych w system certyfikacji wykonawców. Znacząco wpłynęłoby to na ograniczenie kosztów jego funkcjonowania, a także pozwoliło na szybkie oraz sprawne ponowne rozpoznanie sprawy (np. brak potrzeby przekazywania akt sprawy pomiędzy instytucjami).

Sprawa byłaby rozpoznawana przez inny zespół pracowników jednostki certyfikującej. Wykonawca byłby uprawniony do przedstawienia nowych dokumentów lub oświadczeń oraz dodatkowych wyjaśnień. Rozpatrzenie wniosku o ponowną analizę sprawy stanowiłoby etap końcowy procesu certyfikacji.

Jednostki certyfikujące upubliczniałyby na swoich stronach internetowych (ewentualnie w centralnym rejestrze certyfikatów) „ostateczne” informacje o odmowie wydania certyfikatu. Do rozważenia pozostaje, czy jednostki certyfikujące powinny być uprawnione do podawania przesłanek odmowy. Informacje te byłyby wykorzystywane przez:

- jednostki certyfikujące - wykonawcy przez pewien okres od wydania odmownej decyzji nie mogliby ubiegać się ponownie o wydanie certyfikatu (tego samego rodzaju) przez którąkolwiek z jednostek certyfikujących. Wydaje się, że optymalnym okresem byłby okres jednego roku.
- zamawiających - w toku weryfikacji podmiotowej wykonawców zamawiający mogliby zweryfikować, czy wykonawcy odmówiono wydania certyfikatu. Powzięcie informacji o takiej odmowie stanowiłoby sygnał o potrzebie pogłębionej weryfikacji sytuacji wykonawcy.

6.5 CERTYFIKACJA WARUNKÓW POZYTYWNYCH

W kontekście certyfikacji warunków pozytywnych kluczowe znaczenie ma określenie stopnia związania zamawiających klasyfikacją kategorii (podkategorii) robót budowlanych, dostaw oraz usług (w zależności od ostatecznego zakresu certyfikacji) i przypisanymi do nich wymaganiami wobec wykonawców, ustalonych w rozporządzeniu do ustawy. Inaczej mówiąc, na ile zamawiający mieliby obowiązek odwoływania się do wymagań wobec wykonawców ustalonych w rozporządzeniu, poprzez kwalifikowanie przedmiotu zamówienia do jednej z kategorii (podkategorii), przy określaniu warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia.

Rozstrzygnięcie tej kwestii wymaga wzięcia pod uwagę okoliczności, że w niektórych przypadkach, ze względu na specyfikę przedmiotu zamówienia, jego „dopasowanie” do którejkolwiek ze zdefiniowanej w rozporządzeniu kategorii (podkategorii) zamówień może być utrudnione lub wręcz niemożliwie. Poza tym ustawa – Prawo zamówień publicznych wskazuje, że to zamawiający określają warunki udziału w postępowaniu, co wskazuje na potrzebę zapewnienia im w tym zakresie odpowiedniej swobody.

Biorąc powyższe po uwagę, zasadnym wydaje się rozwiązanie, w którym zamawiający, przygotowując postępowanie o udzielenie zamówienia, mieliby obowiązek przeanalizowania możliwości zakwalifikowania przedmiotu zamówienia do jednej z kategorii (podkategorii).

W przypadku braku możliwości takiej kwalifikacji zamawiający miałby obowiązek zamieszczenia stosownego uzasadnienia (np. w protokole postępowania) i sformułowania warunków udziału w postępowaniu w oparciu o standardowe reguły. Do rozstrzygnięcia pozostaje, czy w takim przypadku wykonawcy w celu wykazania spełniania warunków udziału w postępowaniu mogliby posługiwać się certyfikatem łącznie z dokumentami wskazanymi przez zamawiającego (np. w zakresie doświadczenia zawodowego). Wydaje się przy tym, że korzyści wynikające z odwołania się do ustalonej klasyfikacji, takie jak: ograniczenie zarzutów nieproporcjonalności warunków, możliwość posłużenia się certyfikatem przez wykonawców, a w konsekwencji uproszczenie i przyspieszenie procesu weryfikacji wykonawców, będą skutecznie zachęcały zamawiających do korzystania z tej możliwości.

W przypadku dokonania przez zamawiającego wspomnianej kwalifikacji wskazywałby on w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia informację o stosownej kategorii (podkategorii). W tej sytuacji wykonawcy mogliby posługiwać się certyfikatami obejmującymi

kategorię (podkategorię) wskazaną przez zamawiającego lub wyższą. Należy podkreślić, że wykonawcy nieposiadający certyfikatu wykazywaliby spełnienie warunków udziału w postępowaniu, składając dokumenty lub oświadczenia wymagane przez zamawiającego. Dokonanie błędnej kwalifikacji (np. wskazanie zbyt wysokiej podkategorii) mogłoby stanowić przedmiot odwołania do Krajowej Izby Odwoławczej.

6.6 OKRES WAŻNOŚCI CERTYFIKATU

Prawo unijne nie zawiera regulacji odnoszących się do dopuszczalnego okresu ważności certyfikatu, pozostawiając w tym zakresie swobodę decyzyjną państwom członkowskim. W związku z powyższym niezbędne jest ustalenie optymalnego okresu obowiązywania wydanych certyfikatów.

Tytułem przykładu należy wskazać, że w Słowacji okres ważności, co prawda wpisu do wykazu zatwierdzonych wykonawców a nie certyfikatu, wynosi 3 lata. Z kolei w Czechach maksymalna ważność wydanych certyfikatów wynosi jeden rok, podobnie jak w Niemczech i na Węgrzech.

Okres ważności certyfikatu powinien być tak dobrany, aby zapewniać aktualność informacji wynikających z certyfikatu, a także ograniczać do

niezbędnego minimum aktywność wykonawców związaną z uzyskiwaniem certyfikatów.

W świetle powyższego optymalnym okresem ważności certyfikatu wydaje się być okres jednego roku. Dłuższe lub krótsze terminy ważności wydają się nie spełniać powyższych postulatów.

W określonym terminie przed upływem ważności certyfikatu wykonawca byłby uprawniony do złożenia wniosku o wydanie kolejnego certyfikatu/przedłużenie ważności wydanego certyfikatu.

6.7 AKTUALNOŚĆ CERTYFIKATU

Uwzględnienie w konstrukcji certyfikacji wykonawców rozwiązań prawnych, mających zapewnić w okresie ważności certyfikatów aktualność informacji z nich wynikających, ma istotne znaczenie dla zapewnienia jej skuteczności oraz efektywności. Brak tego rodzaju rozwiązań obniżyłby poziom zaufania uczestników rynku, w szczególności zamawiających, do wydanych certyfikatów, co w konsekwencji mogłoby skłaniać do częstszego kwestionowania informacji z nich wynikających.

Wykonawcy posiadają szczegółową i bieżącą wiedzę na temat zmian zachodzących w ich sytuacji podmiotowej. Dlatego też, to na nich

powinien spoczywać, przez cały okres ważności certyfikatu, obowiązek powiadomienia odpowiedniej jednostki certyfikującej o istotnych zmianach w ich sytuacji w zakresie wymagań, których spełnienie stanowiło podstawę wydania certyfikatu (np. powstałe braki dotyczące niezbędnego personelu). Analogiczne w swej istocie rozwiązanie występuje w systemie węgierskim.

Zagadnieniem wymagającym rozstrzygnięcia pozostaje natomiast kwestia potrzeby (bądź nie) wprowadzenia ewentualnych dodatkowych sankcji za brak realizacji przez wykonawcę powyższego obowiązku, a w konsekwencji postępowanie się nieaktualnym certyfikatem (potwierdzającym nieistniejące zdolności wykonawcy).

Wśród przykładowych sankcji można wymienić: cofnięcie lub zawieszenie certyfikatu, zakaz ubiegania się przez pewien okres karencji o wydanie kolejnych certyfikatów. Należy pamiętać, że na gruncie jednostkowego postępowania wykonawca podlegałby wykluczeniu z udziału w postępowaniu.

Obowiązek informacyjny ciążyłby również na zamawiających, którzy w toku prowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia stwierdziliby, że w wyniku zmian w sytuacji wykonawcy, wykonawca ten nie spełnia już wymagań niezbędnych do uzyskania danego certyfikatu.

Za brak jego realizacji nie byłaby przewidziana żadna sankcja, gdyż można założyć, że zamawiający realizowaliby powyższy obowiązek ze względu na szeroko rozumiany interes publiczny.

Inni wykonawcy mogliby mieć ponadto możliwość przekazywania stosownych informacji bezpośrednio do właściwej jednostki certyfikującej. Przy czym, informacja taka musiałaby być odpowiednio uzasadniona, a brak takiego uzasadnienia powodowałby pozostawienie informacji bez rozpatrzenia.

W powyższym kontekście istotną kwestią pozostaje to, w jaki sposób zapewnić jednostkom certyfikującym dostęp do informacji o orzeczeniach Krajowej Izby Odwoławczej oraz sądu zamówień publicznych, w których stwierdzono brak aktualności wydanego certyfikatu. Wydaje się, że jednym z możliwych rozwiązań byłoby wprowadzenie obowiązku przekazywania przez Izbę lub sąd stosownej informacji do właściwej jednostki certyfikującej.

Jednostka certyfikująca, po otrzymaniu informacji od wykonawcy, któremu wydano certyfikat, zamawiającego lub innego wykonawcy, dokonywałaby ponownej oceny zasadności wydania certyfikatu. Jednostka certyfikująca dysponowałaby uprawnieniem zawieszenia certyfikatu do momentu zakończenia powyższej oceny.

6.8 WERYFIKACJA ZASADNOŚCI PRZYZNANIA CERTYFIKATU PRZEZ INNYCH WYKONAWCÓW

Ważne zagadnienie stanowi zasadność dopuszczenia do udziału w procedurze certyfikacji innych wykonawców. Chodzi tu przede wszystkim o możliwość kwestionowania przez nich decyzji jednostki certyfikującej o wydaniu danemu wykonawcy określonego rodzaju certyfikatu.

W kontekście powyższego trzeba mieć na uwadze istotę certyfikacji, którą stanowi prekwalfikacja wykonawców, a więc potwierdzenie spełnienia przez nich określonych wymagań zdefiniowanych na potrzeby certyfikacji, a nie dopuszczenie do udziału w konkretnym postępowaniu. Trudno tu zatem dostrzec ewentualne zagrożenie dla sfery interesów innych wykonawców.

Należy bowiem pamiętać, że ostatecznej kwalifikacji podmiotowej dokonują zamawiający na gruncie jednostkowych postępowań. To te decyzje zamawiających mogą dopiero ewentualnie negatywnie oddziaływać na interes innych wykonawców (np. przez dopuszczenie wykonawcy podlegającego wykluczeniu), a nie samo wydanie certyfikatu.

Dlatego też wydaje się, że wystarczającą byłaby możliwość kwestionowania przez innych wykonawców, na podstawie obowiązujących regulacji prawa zamówień publicznych, spełnienia przez wykonawcę warunków niezbędnych do wydania certyfikatu (warunków udziału w postępowaniu) na gruncie jednostkowego postępowania o udzielenie zamówienia, a następnie w postępowaniu odwoławczym przed Krajową Izbą Odwoławczą.

Przy czym, w przypadku postępowania o udzielenie zamówienia zamawiający dokonywaliby oceny, na podstawie informacji lub dokumentów przekazanych przez innego wykonawcę, czy kwestionowanie informacji wynikających z certyfikatu jest uzasadnione. Dopiero po pozytywnej odpowiedzi na powyższe pytanie zamawiający podejmowałiby działania mające na celu wyjaśnienie powstałych wątpliwości (np. poprzez wezwanie wykonawcy do przedłożenia podmiotowych środków dowodowych).

6.9 OPŁATY OD WNIOSKU O CERTYFIKACJĘ

Wykonawcy ponosiliby opłatę od wniosku o wydanie certyfikatu oraz od wniosku o ponowną analizę sprawy (w przypadku przyjęcia takiego rozwiązania). Ustalenie opłaty na odpowiednim poziomie, który będzie

akceptowalny dla wykonawców, może być jednym z kluczowych czynników zwiększającym atrakcyjność mechanizmu certyfikacji dla wykonawców, szczególnie MŚP.

W przypadku certyfikacji warunków negatywnych wysokość opłaty byłaby zróżnicowana, np. w zależności od wielkości wykonawcy, zakresu certyfikacji wskazanego we wniosku.

Jeżeli chodzi o certyfikację warunków pozytywnych wysokość opłaty byłaby uzależniona od kategorii (podkategorii) zamówienia objętej wnioskiem o wydanie certyfikatu (np. roboty budowlane wodno-kanalizacyjne). Im wyższa kategoria (podkategoria), tym wyższa opłata od wniosku. Wynika to z tego, że weryfikacja wymagań dotyczących wyższych kategorii (podkategorii) byłaby bardziej czasochłonna.

W przypadku wniosku o ponowną analizę sprawy do rozważenia pozostaje opcja zmniejszenia wysokości opłaty w stosunku do wysokości opłaty od wniosku o wydanie certyfikatu. Wynika to z mniejszego zakresu czynności do wykonania przez jednostkę certyfikującą (np. brak potrzeby gromadzenia dokumentów).

7. PYTANIA DO KONSULTACJI

Przekazując tę Zieloną księgę do konsultacji publicznych, prosimy wszystkich zainteresowanych o głos w dyskusji, w tym ustosunkowanie się do poniższej listy pytań (wynikających z powyższych rozważań o zagadnieniach dotyczących krajowej regulacji w zakresie certyfikacji wykonawców).

- I. Czy w pierwszej kolejności powinna wejść w życie certyfikacja warunków negatywnych, a w dalszej kolejności certyfikacja warunków pozytywnych?
- II. Czy możliwa jest kategoryzacja usług, dostaw oraz robót budowlanych, a w konsekwencji objęcie ich certyfikacją warunków pozytywnych? W przypadku pozytywnej odpowiedzi prosimy o ewentualne wskazanie przykładowych kategorii (podkategorii) zamówień.
- III. Czy w zakresie certyfikacji warunków negatywnych należy pozostawić wykonawcom pełną swobodę w zakresie określania jej zakresu, czy też niektóre obszary powinny mieć charakter stały (np. obligatoryjne podstawy wykluczenia)?
- IV. Czy wykonawcy powinni mieć możliwość wyboru fakultatywnych podstaw wykluczenia, których ma dotyczyć certyfikacja?
- V. Czy procedura tzw. self-cleaningu powinna zostać dopuszczona w ramach certyfikacji wykonawców? Czy wykonawcy powinni mieć możliwość występowania do jednostek certyfikujących o przeprowadzenie tej procedury poza procesem certyfikacji?
- VI. Jakie podmioty powinny pełnić rolę jednostek certyfikujących (np. podmioty prywatne lub publiczne, system mieszany) i w jakim zakresie?
- VII. Jak powinna wyglądać procedura „odwoławcza” w procesie certyfikacji i czy powinni być do niej dopuszczeni inni wykonawcy?
- VIII. Jaki podmiot (organ) powinien być właściwy do prowadzenia postępowania „odwoławczego” (np. w zakresie nieudzielenia certyfikatu) w procesie certyfikacji?

- IX. Czy inni wykonawcy powinni być uprawnieni do kwestionowania informacji wynikających z certyfikatu? Jeżeli tak, to w jaki sposób?
- X. Jaki powinien być stopień związania zamawiających ustaloną klasyfikacją kategorii (podkategorii) zamówień i przypisanymi do nich wymaganiami wobec wykonawców, przy ustalaniu warunków udziału w postępowaniu?
- XI. Jaki powinien być okres ważności certyfikatu?
- XII. Jaka powinna być sankcja za brak realizacji przez wykonawcę obowiązku poinformowania jednostki certyfikującej o nieaktualności informacji wynikających z certyfikatu?
- XIII. Jak powinny wyglądać opłaty ponoszone przez wykonawców w ramach mechanizmu certyfikacji?